

EFFATA

Periodiek van de Effatagemeenschap Nijmegen

Aan het werk... met ChatGPT?

In dit nummer

We gaan de tweede helft in van het jaar van de barmhartigheid. Peter Nissen staat er bij stil op pagina 5

Aan het begin van het nieuwe werkjaar hielden we Effatadag. Een verslag met foto's treft u op pagina 6, 7

Paul de Kerf liep de 4Daagse en vertelt hoe sportiviteit en spiritualiteit samengaan. U leest het u op pagina 10, 11

In dit nummer speciale aandacht voor de catechese activiteiten, die in een mooie brochure staan gebundeld. Een interview met de filmgroep leest u op pagina 11

Wist u dat naast de 'eerste heilige' ook de 'plechtige' communie bestond? Over de achtergronden van de communie leest u op pagina 14, 15

De zomer is voorbij en het nieuwe werkjaar is gestart. Een eerste taak is het schrijven van dit pastorale voorwoord. Altijd even lastig waarover het mag gaan. Dus kwam de gedachte op: 'Ach, ik kan natuurlijk ook gewoon ChatGPT vragen een voorwoord te schrijven. Zou iemand het doorhebben? Zou goed kunnen van niet'. Maar tegelijk kwam natuurlijk de tegengedachte op of ik dat wel kon maken, naar mezelf toe, en de gemeenschap die dit blad leest. Niet dus. Maar waarom eigenlijk niet? In een aangename discussie met een parochiaan ontstond het inzicht dat met het schrijven van een simpel voorwoordje ook de relatie met u, lezer, op het spel staat. Via de tekst, zou je kunnen zeggen, komt een contact tot stand, een relatie tussen schrijver en lezer. Juist dat maakt gemeenschap, hoewel dit voorbeeld van een voorwoord wat zwaar uitgedrukt is. Maar toch! Een beter voorbeeld: is een door ChatGPT geschreven excuusbrief wel een echte excuusbrief? Zou u excuses aanvaarden als u weet dat de afzender de brief ChatGPT heeft laten schrijven? De intentie en de gedane moeite maken het verschil.

Een voorwoordje schrijven is werk, maar geldt wat hierboven staat niet voor al het werk? Zeker als het om werk met mensen gaat, of eigenlijk, in alle situaties waarin mensen samenleven. Werken, betaald of onbetaald maakt geen verschil, doe je voor elkaar. Een aantal jaren geleden kreeg ik een boekje onder ogen

“ ‘Werken doe je voor elkaar’

dat hierover gaat: De ongekende kant van de economie. Gratuïteit en markt (2015). De auteurs zijn Luigino Bruni en Alessandra Smerilli. Bruni is econoom, Smerilli is religieuze en werkt in Rome als secretaris van de Dicasterie voor Promotie van Integrale Menselijke Ontwikkeling. Zij betogen dat in de economie, dus ook in het verrichten van arbeid, meerdere krachten aan het werk zijn. Mensen zijn niet enkel calculerende wezens (even snel een voorwoordje met ChatGPT is dat wel) die louter resultaat en efficiëntie voor ogen hebben. Het zit in onze menselijke natuur om iets goeds en moois tot stand te willen brengen voor onze medemens. U voelt het al aan: de bron van de andere kracht is Gods Geest die in ons werkt.

Toen Robert Prevost de naam Leo XIV koos, werd direct naar zijn naamvoorganger Leo XIII verwezen. Leo XIII schreef de encycliek *Rerum Novarum* (1891) als tegengeluid bij de slechte arbeidsomstandigheden in de opkomende industrieën van eind 19e eeuw. Van paus Leo XIV wordt nu verwacht dat hij zich zal uitspreken over AI (Artificial Intelligence, kunstmatige intelligentie). Wat zal Leo XIV de wereld op dit onderwerp ons gaan voorhouden?

Hans Hamers O.P.

Van het Pastorale Team

Het nieuwe pastorale werkjaar is begonnen

Het nieuwe pastorale werkjaar is begonnen. Vieringenrooster en andere roosters en planningen zijn gemaakt, zoals rond de catechese-activiteiten en vergaderschema's. Wat dit betreft gaat het niet echt anders dan voorgaande jaren. Maar toch, afgelopen twee jaar bestond ons pastoraal team Effata uit drie pastores, Hans, René en Nadia. Nadia heeft in het voorjaar aangegeven dat haar prioriteiten bij ander werk gelegd moeten worden. Zij blijft wel verbonden met ons, maar niet als pastor. René en Hans gaan dus samen verder. Hierbij komt dat in het voorjaar een nieuw pastoraal team is gevormd, bestaande uit de teams van de parochies H. Stefanus en H. Drie-eenheid. Het nieuwe team wordt geleid door pastoor Sacha Steijaert en zal voor beide parochies tezamen werken. Voor mij (HH) zal dit betekenen dat werkzaamheden kunnen wijzigen, maar of en hoe precies, dat is onduidelijk.

Voor Effata dus aan de ene kant doorgaan zoals we dat andere jaren ook gedaan hebben, maar ook omgaan met nieuwe ontwikkelingen buiten onze gemeenschap, doch binnen Nijmegen, gericht op een bloeiend katholiek leven in Nijmegen (waar Berg en Dal en Malden ook bij horen). Wat mogelijke nieuwe ontwikkelingen zijn, daar is nu nog niets over te zeggen.

En als u beste lezer nu denkt 'hierboven wordt eigenlijk niet veel concreets gezegd', dan snap ik dat wel. Maar we moeten beseffen dat de toekomst voor Effata niet zal zijn als het verleden. Het gaat om vooruitkijken, en waakzaam zijn.

Hans Hamers O.P.

Vredesweek 20 t/m 28 september 2025

Niets doen is geen optie

Afscheid Fons Fiselier (1937 -1925)

Op woensdag 13 augustus vond de Dankviering van Fons Fiselier in de Dominicuskerk plaats. Het woord 'Dankviering' drukt goed uit hoe we als parochie naar Fons keken, want we zijn hem – als Effata-gemeenschap - bijzonder dankbaar.

Fons is geboren in Heeten, in Salland, en dat gebied is altijd in zijn hart gebleven. Hij groeide op in een godsvruchtig en warm gezin van negen kinderen. Tijdens de Dankviering sprak zijn broer dan ook met veel liefde over Fons. Hij was de enige in het dorp die Fons heette en dat vond hij uniek.

In 1956 ging Fons naar de Sociale Academie in Enschede. Hij kwam daar terecht in een levendige Katholieke Studenten Kring, waar de aanzet tot een nieuwe kerk oprecht werd beleefd onder andere door het zingen van liederen van Aimé Duval. Fons ontmoette Thecla tijdens zijn studie in Enschede. Hij trouwde met haar en ze kregen drie kinderen.

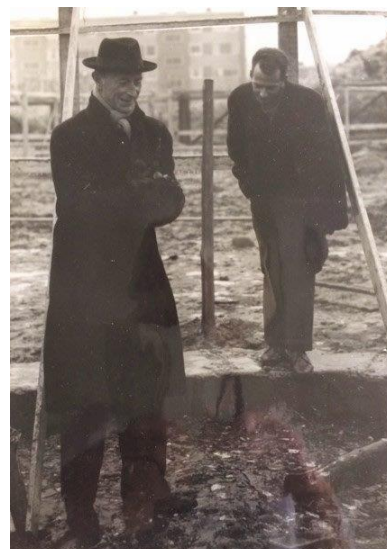
Na zijn studie in Enschede ging hij in Nijmegen sociologie studeren aan de Katholieke Universiteit. Hij werd al snel bestuurslid van de studentenparochie, en zette zich fervent in. Mede door hem werd de studentenkerk op het Galgenveld gebouwd.

Toen Fons en Thecla in 1970 naar de Postweg verhuisden werden ze in onze parochie lid van de werkgroep Gezinsviering, op een betrokken, invoelende en inspirerende wijze. Tekenend is dat veel van die kinderen, 50 jaar later, naar de Dankviering van Fons kwamen.

Fons hield zich als wetenschapper vooral bezig met armoede in Nederland en met onderlinge hulp van mensen. Fons zat niet in een ivoren toren. Hij stond met beide voeten in de praktijk.

Fons was zeer betrokken bij onze parochie. Hij was zeer enthousiast over nieuwe liturgievormen en de betrokkenheid van parochianen daarbij. Maar liefst twee volle periodes was hij een waardevol lid van het parochieberaad, het adviesorgaan van het parochiebestuur. Hij schreef verder enthousiast en gedreven mee aan twee beleidsplannen, geholpen door zijn analytische geest. Hij was een integer lid van het parochiebestuur in de tijd dat daarvan ik vice-voorzitter mocht zijn. Ik herinner me levendig dat Fons in de parochiebestuursvergaderingen treffende opmerkingen maakte. Die opmerkingen stonden – geschreven in een priegelig, bijna onleesbaar handschrift – in een zwart notitieboekje. Dat boekje droeg hij altijd bij zich. Uit die opmerkingen bleek hoe scherp hij observeerde. Ik waardeerde dat enorm. Rond 2000 was ik vrij onverwacht vice-voorzitter geworden, en wist eigenlijk nog niet goed hoe de hazen in onze parochie liepen. Fons was als een wijze oom, die mij – zonder zelf op de voorgrond te treden - de weg wees en steeds welkom advies en verstandige raad gaf. Hij behoeftte mij voor het hazenpad. Verder was hij lid van de Schola, coördinator van de opbouw van de kerststal, en verzorgde hij de bloemen op het kerkplein.

In 2021 verscheen een mooi interview met Fons in ons parochieblad, 'In gesprek met Fons Fiselier', door Betty Smits-van Sonsbeek. De titel was 'ieder mens is uniek'. Fons vertelde in dat artikel dat hij zich eraan stoorde dat er in het parochieblad summier aandacht besteed werd als een parochiaan was overleden. Ieder mens was volgens hem uniek en dat mocht, nee moest, verteld worden. Hij stelde daarom met John Zuure, de toenmalige uitvaartcoördinator, een vragenlijst op over de kerngegevens van de overleden persoon, over diens beroepsuitoefening, de maatschappelijke inzet, de betrokkenheid bij de parochie en de wijze waarop de omgeving betrokkene had ervaren. De gegevens die Fons van de uitvaartcoördinator kreeg verwerkte hij op serene en zorgvuldige wijze in een mooie tekst, die de overledene recht deed.

Bezichtiging bouw studentenkerk met pastoor Van Waesberghe, 1965

Zo ontstond de Kroniek, die hij jarenlang trouw verzorgde; altijd een van de best gelezen artikelen van het parochieblad. De mooiste reactie, vertelde hij – in alle bescheidenheid – was dat iemand hem naar aanleiding van een kroniek had gezegd: 'Ik zou willen dat ik die persoon gekend had'. Fons is in 2021, na zestien jaar, gestopt met de Kroniek. Hij zei toen relativerend: 'Ach, Je moet er eens mee stoppen. Anders moet ik mijn eigen Kroniek nog schrijven.'

Fons was erg consciëntieus; alles was altijd tot in de puntjes verzorgd. Maar hij was ook complimenteus en nimmer negatief. Hij had oog voor anderen, met een kaartje, een schouderklopje, een olijke opmerking. Fons had ook een verfijnd gevoel voor humor, zoals zijn kleindochter Yara warmhartig vertelde. Al vanaf de tijd dat ze als kleuter bij Fons logeerde mocht ze opa helpen met het afweken van postzegels voor zijn postzegelverzameling; een nauwkeurig en precies werkje. Dat deed ze jarenlang heel secuur voor haar lieve opa. Tot ze 17 werd en hoorde dat Fons helemaal geen postzegels verzamelde.

In de dienst van zondag 6 juli 2025 vierden Fons en Thecla samen met de hen zo dierbare parochianen hun 60-jarig huwelijk. Daarom was het gedicht van Gabriel Smit dat Thecla liefdevol voorlas in de Dankviering van Fons op 13 augustus 2025 zo ontroerend:

*Jij bent mij zo nodig
Ik weet wel dat de Heer mijn herder is en dat Hij mij niets laat
ontbreken,
maar wanneer jij mij dat niet bent,
weet ik niet wat mijn leven nog kan zijn.
Wanneer Hij jou niet geeft, geeft Hij mij niets,
Want wat mij niet gereikt wordt door jouw hand,
is dood voordat ik het ooit krijgen zou.
Dat kan niet, zeg je, want dan stel je mij voor Hem,
een verantwoordelijkheid die ik niet dragen kan.
Weet je dat zeker?
Lees de psalm.
Wie dorst schenkt Hij in overvloed zijn wijn.
Maar, liefste, wie anders dan jij, is mij zijn beker.*

Fons, namens onze gemeenschap, bedankt. Jij was uniek.

Paul de Kerf

Een jaar van barmhartigheid

Na het zomerreces hebben we nog een klein half jaar om mee te vieren met het internationale Jubeljaar, waar we in Effata zo goed mee begonnen zijn. Misschien zijn er nog creatieve voorgangers die de 'heilige deuren' een keer bij de viering betrekken, en zingen we het lied voor het Jubeljaar 'Vlam van liefde' nog een aantal keren.

In het jubeljaar 2025 speelt het thema Barmhartigheid een grote rol. In het document waarmee paus Franciscus in 2024 het Jubeljaar aankondigde, de bulle 'Spes non confundit' - de hoop stelt niet teleur - zei de paus dat het doel van het Jubeljaar of Heilig Jaar is om het 'Gelaat van de barmhartigheid' van God te laten zien en het mogelijk te maken dit te ontmoeten. Dit thema vormt een rode draad door het pontificaat van paus Franciscus.

De barmhartigheid is het naar ons gewende gezicht van God, aldus de paus. Het wezen van God is liefde, en de naar buiten gerichte kant daarvan is barmhartigheid. Psalm 103 bezingt het als volgt: 'Hij is het die u uw schulden vergeeft, die u geneest van uw kwalen. Hij is het die u van de ondergang redt, die u omringt met Zijn gunst en erbarmen. [...] De Heer is barmhartig en welgezend, lankmoedig en goedertieren. [...] Hij handelt met ons niet zoals wij verdienen, vergeldt ons niet onze schuld. Zo wijd als de hemel de aarde omspant, zo alomvattend is Zijn erbarmen. Zo ver als de afstand van oost tot west, zo ver verdrijft Hij van ons de zonde.' Barmhartigheid begint bij God, en omdat God barmhartig is, worden ook wij uitgedaagd en in staat gesteld barmhartig te zijn. Het Latijnse woord voor barmhartigheid is misericordia, dat zoiets betekent als hart (cor) hebben voor wie in de misère zitten (miseri).

De Duitse theoloog kardinaal Walter Kasper, inmiddels 92 jaar, wilde aan het eind van zijn leven nog een boek over God schrijven. Het werd een boek over barmhartigheid. Paus Franciscus, goed bevriend met de kardinaal, had het gelezen en haalde het al aan in zijn eerste toespraak op de zondagmorgen na zijn verkiezing tot paus.

God is Barmhartigheid. Dat, aldus kardinaal Kasper, heeft Hij vanaf het begin van de schepping laten zien. De schepping zelf is een daad van barmhartigheid. Zij is een daad van verzet van God tegen de leegte en de chaos. God wendt zich tot ons, met al onze gebreken, met een vergevende barmhartigheid, die er altijd op uit is om ons een nieuwe kans te geven. We worden nooit definitief afgeschreven. Die vergeving kunnen we ervaren in het gebed en in de viering van de sacramenten, vooral in dat van Verzoening, dat in onze geloofsgemeenschap doorgaans weinig aandacht krijgt, en dat ook wel het sacrament van de goddelijke barmhartigheid wordt genoemd. Sommige ouderen hebben misschien nog slechte herinneringen aan de verplichte biecht in een bedompte houten biechtstoel. Dat is jammer, want ingebed in of voorbereid door een goed pastoraal gesprek kan dit sacrament een rijke ervaring zijn.

En wij worden uitgedaagd om Gods barmhartigheid te beantwoorden met daden van barmhartigheid, de werken van barmhartigheid, die, zo zegt de paus, ook 'werken van hoop' zijn. Aan de klassieke zeven werken van barmhartigheid (de hongerigen voeden, de dorstigen laven, de vreemdelingen opnemen, de naakten kleden, de zieken troosten, de gevangenen bezoeken en de doden begraven), waarvan er zes uit het evangelie volgens Matteüs komen (Mt. 25,35-36, de doden begraven is in de middeleeuwen aan het rijtje toegevoegd) voegde paus Franciscus in 2025 een nieuw, achtste werk van barmhartigheid toe: de zorg voor de aarde en het milieu. Ook de klassieke werken van barmhartigheid hebben in onze tijd nog niets van hun actualiteit verloren. Misschien kunnen we ons het komend halfjaar daar in Effata nog eens op bezinnen.

Dan zijn we ook een missionaire gemeenschap. Het geleefde getuigenis van de barmhartigheid, aldus paus Franciscus, is het enige geloofwaardige getuigenis dat we van het evangelie van de liefde van God kunnen geven. Missionair zijn is niet aan ledenwerving of zieltjeswinnerij doen, maar is als kerk een gastvrij en warm getuigenis geven van barmhartigheid. Een barmhartige kerk is een missionaire kerk.

Peter Nissen

Effatadag 2025

Zondag 24 augustus vierden we Effatadag. Nog niet zolang geleden heette deze dag vrijwilligersdag. Maar in feite zijn bijna alle parochianen vrijwilliger, of zij zijn dat in een lange verbondenheid met de parochie geweest. Daarnaast is onze gemeenschap een gemeenschap waar iedereen welkom is. Hans Hamers benadrukte dat nog eens in zijn overweging met als thema 'Effata, open u'.

'Effatadag is bij uitstek een dag om te benadrukken hoe we binnen onze gemeenschap openstaan voor elkaar, hoe we om elkaar geven en laten zien dat ieder mens ertoe doet', aldus Hans. Dat kwam mooi naar voren in het tweede deel van Effatadag, het gezellig samenzijn na de viering. Zoals te doen gebruikelijk werden enkele mensen extra in het zonnetje gezet.

Mede namens Hans sprak René Klaassen grote waardering uit voor de verdiensten van onze koffiegroep. René: 'Deze groep maakt het mogelijk dat we elkaar ontmoeten, dat we oog hebben voor elkaar, dat mensen lief en leed met elkaar kunnen delen, dat men troost vindt, en dat een lange zondag alleen thuis opeens minder lang is. Aandacht voor elkaar is de kern van dit samenzijn'.

Hij sprak een lofrede uit voor Lou Tielkes, die vanaf het eerste uur koffie schenkt, en dat is al meer dan 50 jaar. Lou doet dat heel bescheiden, met altijd een vriendelijk en belangstellend woord. Ook Lily Beijnes en Margreet Kortmann werden als koffiedames van het eerste uur genoemd, evenals Fritzi Roberts, die zo vaak voor iets lekkers zorgt. René zou René niet zijn als hij in zijn onstuitbare enthousiasme niet de hele koffiegroep naar voren haalde voor een foto. Maar er

stak nog een bedoeling achter. Françoise Klaassen had een aubade geschreven op de melodie van het bekende lied 'Eén kopje koffie'. De tekst werd vrolijk rondgedeeld en iedereen werd geacht mee te zingen. De stemming kwam er goed in.

René had nog een groep op het oog, bleek al gauw. Daarvoor riep hij Hubertine Berendsen naar voren. Zij is vanaf het eerste uur betrokken geweest bij de verspeiding van ons parochieblad, en gaat daarmee binnenkort stoppen. In haar wilde René de grote onzichtbare groep bezorgers eren van het parochieblad. 'Wij hebben het mooiste parochieblad van de hele stad', sprak René. 'Als Elly en Anneke Voss de bladen bij de drukker hebben opgehaald, komt een heel proces van aftellen en verdelen op gang en gaan veel parochianen, soms door weer en wind, op pad om het blad te bezorgen, ook nog op openbare plekken in de wijk.' Ook deze groep ging op verzoek van René onder grote hilariteit op de foto, en voor hen had hij eveneens een lofrede. Hij zei: 'Vanuit mijn pastorale zorg voor de zieken, die ik regelmatig bezoek, hoor ik telkens weer hoe belangrijk het parochieblad voor hen is. Zij kijken ernaar uit. Het blad is de navelstreng van de parochie, en belangrijk voor de vitaliteit van de gemeenschap. Jullie verbinden 600 lezers met Effata en houden zo de achterban levend.'

Na alle mooie woorden van René maakten de kopjes koffie plaats voor een glaasje, en niet veel later stond er een mooi buffet klaar. Marcel Laguet had gezorgd voor zelfgemaakte soep van groenten uit onze eigen pastorietaan. Monica en Paul de Kerf hadden op deze zondagmorgen in alle vroegte de broodjes in hun keuken afgebakken en de koude schotels rijkelijk gevuld en fraai opgemaakt.

Effatadag was zeer geslaagd. De mensen bleven nog lang napraten en genieten van het lekkers. Hartelijk dank aan iedereen die zichtbaar of onzichtbaar een bijdrage aan deze dag geleverd heeft.

Betty Smits van Sonsbeek

Hubertine Berendsen

Bezorgers Effatablad

Koffiegroep

Lou Tielkes

Buffet Effatadag

Column

Arjan Broers

Over verlichting

Ergens in de lange zalige zomerweken waarin ik weinig hoefde kwam ik een gebed tegen van Rabia al Adawiyya, een vrouwelijke soefi uit de achtste eeuw:

‘O God! Zo ik u aanbid uit vrees voor de hel, werp mij in de hel. Zo ik u aanbid uit begeerte naar het paradijs, ontzeg mij het paradijs. Doch zo ik u aanbid om uzelf, onthoud mij dan uw eeuwige schoonheid niet’.

Het blijft me frapperen hoe teksten van mystici door eeuwen en tradities heen fris en verstaanbaar kunnen blijven (soefi is een islamitische vorm van mystiek). Was het christendom maar meer mystiek gebleven of weer geworden, zoals de grote theoloog Karl Rahner ons al decennia geleden aanraadde.

Met mystiek bedoel ik niet iets hoog verhevens, dat slechts voor enkelingen bereikbaar is, maar eenvoudigweg: ervaren geloofskennis. Met name het westerse christendom, zowel de katholieke als veel protestantse vormen, heeft daar de laatste eeuwen weinig aandacht voor gehad. Geloof gaat voor veel christenen (en ex-christenen) over uit het hoofd geleerde kennis. Over overtuigingen, verhalen, formules en mentale concepten; veel minder over het zelf ervaren van God.

Rabia al Adawiyya zuivert haar en ons verlangen naar God uit. Bid je uit vrees voor straf? Uit hoop op een beloning? Als God liefde is, begrijp ik, dan bid je tot haar om zichzelf. Zoals je ook van een ander mens houdt om wie zij of hij is. Als er veel zelfzuchtige redenen bij komen, dan ontgaat je dat: de pure schoonheid van de ander, en je eigen pure vreugde over wie de ander is.

Eigenlijk wilde ik deze column laten gaan over mijn ervaringen in Taizé, afgelopen zomer, met een groep van veertien jonge Dominicusgangers. Ik was moe en ontmoedigd, aan het einde van een lang en taai jaar, mijn vierde als pastor. Ik hoopte dat ik de week in Taizé zou volbrengen, voor ik vijf weken vrij zou hebben.

Maar daar, in het Franse jongerenklooster en jongerenkamp, werd ik ontwapend door het dagelijks zingen en bidden en stil zijn, met 2000 mensen zittend op de grond, en door de blijde energie van jongeren uit allerlei Europese landen. Er was ook een uitwisseling met islamitische jongeren, die ik in een paar dagen tijd minder schuw zag worden, zo gewend als ze zijn om met oordelen aangezien te worden, ook zij werden hier ontwapend en gingen open.

Om ons heen de golvende heuvels van de Bourgogne, in de nacht een heldere sterrenhemel die we in Nederland niet zien. Ik realiseerde me dat ik zelf als tiener graag zoiets mee had willen maken, maar zo’n kerk had ik toen niet. Nu kreeg ik alsnog, als man van middelbare leeftijd, deze ervaring in de schoot geworpen. Deel te zijn van deze schoonheid, die me optilde en verfriste.

Er wordt niet gepreekt in Taizé, wel gespeeld, gezongen, gebeden, gedanst en gemediteerd. God is er geen begrip of concept, maar levende traditie in heel veel talen tegelijk,ikbaar in de vreugde van zijn.

Opnieuw gaan kerken hulpgoederen inzamelen voor Oekraïne

Drieënhalf jaar oorlog in Oekraïne, en wat heeft het opgeleverd? Onzekerheid, moedeloosheid, verscheurdheid, angst, verdriet...

Maar we kunnen helpen met letterlijk van alles. We hebben prima contacten om de spullen ter plaatse te krijgen. Surya Project is een betrouwbare organisatie die intensief samenwerkt met de Europese hulporganisatie NEEKA. Zij weten de arme gezinnen in Oekraïne en Hongarije te vinden. Vorig jaar en ook in 2023 hebben we samen veel bereikt.

Waarmee kunnen we helpen?

Tarwebloem om brood te bakken	Luiers en billendoekjes
Houdbare halfvolle melk	Incontinentiemateriaal
Zonnebloemolie	Maandverband
Suiker	Diverse verbandmiddelen
Rijst	Tandenborstels/tandpasta
Macaroni, macaronisaus	Stukken zeep
Blikken en potten groenten	Douchegel en deodorant
Babyvoeding en flessen	Dikke kaarsen en lucifers

Er is ook dringend behoefte aan krukken, rolstoelen, rollators, douchestoelen, douche brancards en soortgelijke hulpmiddelen voor de talloze gewonden.

U kunt spullen brengen op de zondagen 14/21/28 september en op 5 oktober bij de vieringen van 10.30 in onze Dominicuskerk.

Voor meer informatie kunt u bellen met 024 – 3237000.

U kunt ook geld overmaken naar NL 96 INGB 0000 9403 56 t.n.v. RK Parochie H.Stefanus, locatie Antonius van Padua o.v.v. 'Humanitarian Aid Ukraïne, Derde gelden actie'.

Als individu kun je heel weinig doen, maar hopelijk kunnen we samen het leed in Oekraïne een beetje verzachten. Het is een gebaar van solidariteit!

*Oecumenische werkgroep diaconie van de Antonius van Paduakerk,
en de Maranathakerk te Nijmegen*

De 4Daagse 2025

In juli vond de 107^e editie van de 4Daagse te Nijmegen plaats, ook wel 'the Walk of the World' genoemd, onder goede weersomstandigheden en heel veel uitlopers. Ik was een van de meer dan 47.000 gelukkigen die mee mocht lopen; per dag 30 km.

De zondag na de 4Daagse werd in onze kerk uit de Heilige Schrift een deel van Lukas voorgelezen. Jezus trok door de dorpen en kwam twee zussen, Marta en Maria, tegen. De ene zus, Maria, luisterde vol aandacht naar de Heer, terwijl haar zus Marta zich volop uitsloofde en alleen bediende. Toen Marta daarover klaagde antwoordde Jezus: 'Marta, Marta, je maakt je bezorgd en druk over van alles, maar slecht één ding is nodig. Maria heeft het beste deel gekozen en dat zal haar niet worden ontnomen'.

Ik zag enige gelijkenis met de 4Daagse. Maria die – zoals Wim Rigters in zijn overweging zei – het accent legde op meditatie, luisteren en op gebed, en Marta die haar christen-zijn vertaalde in grote sociale bewogenheid. Ik voelde me als loper zoals Maria; opgaan in waar je mee bezig bent (voor Maria het aandachtig luisteren, voor mij het sportief wandelen). Iedereen zei na afloop vol bewondering tegen me: 'wat knap'. Of het echt knap is... dat is maar hoe je het bekijkt. 30 km is tenslotte 15 km per been en dus maar 3 km per teen, dat valt nogal mee. Na zo'n 7 uur wandelen (met pauze) was elke dag de klus voor mij geklaard.

En toen kwamen de Marta's, die ons bedienden. Ik werd thuis goed verzorgd (waarvoor dank aan mijn echtgenote Monica), zodat ik de volgende dag weer zo fris als een hoentje kon beginnen. Tijdens de wandeltocht stonden ontelbare mensen langs de kant van de weg met warme koffie, heerlijke soep, zoutjes, koele drankjes, vers fruit, sappige stukjes vlees en koele eitjes. Als je wilt afvallen moet je geen 4-Daagse lopen. En daarbij het enorme enthousiasme van de supporters met spandoeken, aanmoedigingskreten, free hugs en high fives; alles harmonieus begeleid met sfeervolle meezing- of marsmuziek schallend uit boxen, gespeeld door bandjes en ten gehore gebracht door muzikanten. De vervoering, het enthousiasme en de bevlogenheid van de vele 'Marta's' langs de kant van de weg gaven aan de lopers zoveel inspiratie, bezieling en schwung dat je – door al die engelen – wordt voortgedragen. Je bent alweer aan de finish voor je het weet. Ik weet zeker dat die engelen ervoor gezorgd hebben dat er deze 4Daagse minder uitvallers dan ooit geweest zijn.

Onderweg viel me op dat vele kerken hun deuren geopend hadden voor een moment van bezinning en reflectie, of enkel om een kaarsje aan te steken. Lopers werden warm verwelkomd door een pastoor, dominee of leden van het pastorale team. Stadsklooster Mariken had elke dag op een andere locatie een tent, waar we even tot rust konden komen.

toepasselijke tekst 'SUCCES, Geloof er in'.

De hartstochtelijke toejuichingen van Joyce Nissen-Jansen, René en Françoise Klaassen en Hans Hamers inspireerden alle lopers om de resterende kilometers welgemoed af te leggen. We kregen ook een inspiratietekst mee. De mijne luidde:

Tekenen van hoop

Vergeet niet om te kijken naar de goede dingen om je heen en in de wereld en het leven.

Betty Smits-van Sonsbeek zei in de inleiding van de zondagsviering na de 4Daagse: 'Alle landen, volkeren en talen... Dat zongen wij zojuist in het openingslied Pelgrims van Hoop.'. Het symboliseert de 4Daagse: een groot volksfeest, waarin 'Ontmoeting en gastvrijheid' (ik citeer Betty weer) centraal staan, evenals respect en hulpvaardigheid.

In zijn overweging zei Wim dat Jezus aan de drukdoeners (de Marta's) vroeg om stil te zijn, aandachtig te luisteren en een goed evenwicht te vinden tussen bidden en doen. Toegepast op de 4Daagse (lopen en verzorgen) is het lastiger om dat evenwicht te vinden, maar als 'Maria-loper' was

ik heel blij met al die 'Marta-verzorgers en Marta-supporters'

Paul de Kerf

Nieuwe brochure werkgroep catechese

Ook dit jaar biedt de werkgroep catechese een veelheid van activiteiten aan, omschreven in een brochure. We richten ons met deze activiteiten op de locaties van de Stefanusparochie en vooral ook op alle geïnteresseerde mensen uit onze omgeving. Een deel van het programma is tot stand gekomen in samenwerking met de Antonius van Padua, de Doopsgezinde-Remonstrantse gemeenschap en het initiatief 'Dominicanen024'.

Er zijn drie soorten activiteiten.

- ✓ Onder *Leerhuis* treft u informatieve activiteiten aan die tot nadenken stemmen, zoals geloofsgesprekken, kleine cursussen, lezingen en lunches met inspiratie.
- ✓ Onder *Kunst en Religie* ziet u hoe kunst tot verdieping leidt, onder andere in het schilderen van iconen en 'bezielde film'. Hierna treft u een interview met de film-werkgroep.
- ✓ Onder *Bezinning* treft u meer meditatieve activiteiten als kerstcatechese, inspirerende verhalen en een pelgrimsroute.

De activiteiten zijn niet alleen geschikt voor mensen die direct bij de kerk zijn betrokken, maar passen bij ieder die zich levensvragen stelt.

Bekijkt u de brochure en voelt u zich welkom bij de activiteiten!

*Namens de werkgroep catechese,
Marcel Becker*

'Dit zou ik iedereen gunnen'

In gesprek met de werkgroep 'Bezielde Film'

Pieter Theo Zuurbier verwoordde het zo mooi in zijn opening van de viering op Effatazondag 24 augustus: 'We staan in deze viering met name stil bij al die vrijwilligers die op de achtergrond en in alle stilte hun werk doen voor onze gemeenschap'. Met enkele van de vrijwilligers die in alle stilte hun werk doen voor onze gemeenschap mocht ik kort voor de Effatadag in gesprek gaan: de werkgroep Bezielde Film. We zitten in de huiskamer van ons parochiecentrum, de plek waar de films vaak gedraaid worden. Echter niet alleen daar, maar ook in de DORE-kerk aan de professor Regoutstraat. Aan het gesprek neemt Peer Meyboom dan ook deel namens deze geloofsgemeenschap. Vanuit Effata zijn Fabienne Kanis, Ans Kwaaitaal en Marcel Laguet lid van de werkgroep Bezielde Film.

Hoe het begon

Meer dan tien jaar geleden was er in Nijmegen een oecumenisch samenwerkingsverband tussen de Boskapel, de DORE, het Oecumenisch City pastoraat en de Effataparochie. Een van de activiteiten die toen gezamenlijk werd uitgevoerd, was het vertonen van spirituele films. Helaas is de samenwerking wat de films betreft later versmald tot een samenwerking tussen Effata en DORE, maar de betrokkenheid van Peer, Fabienne, Ans, Marcel en Ger Gerrits, als coördinator, is er niet minder om. Integendeel, ik word geraakt door de passie waarmee ze over hun vrijwilligerswerk praten.

Ze hebben in de loop van de tijd de term spirituele film vervangen door de term bezielde film. Fabienne: 'We wilden de onderwerpen breder trekken. Films kunnen met religie te maken hebben, maar het hoeft niet'. Een film heeft een grote zingevingspotentie en kan als zodanig veel onderwerpen raken: mensen, menselijke gebreken, natuur. Marcel voegt toe: 'Onze films zijn eigenlijk filmhuis- films. Het zijn voornamelijk films met inhoud, met een maatschappelijk thema.' Dat wordt bevestigd door de keuze van de films in het afgelopen jaar. Hierin werd onder meer 'The Old Oak' gedraaid, een film die zich afspeelt in de arbeidersklasse van het hedendaagse Engeland, en 'Philomena', het waar gebeurde verhaal van Philomena Lee, die als tiener haar buitenechtelijk zoontje ter adoptie moest afstaan op aandringen van de Ierse katholieke gemeenschap.

De keuze

'Hoe komen jullie tot de keuze van de films?' vraag ik. Ze wil het zelf eigenlijk niet weten, maar alle ogen zijn plotseling gericht op Fabienne. Zij heeft

een professionele achtergrond. Ze is al 19 jaar verbonden aan filmhuis Lux in de stad, en was 17 jaar betrokken bij de schouwburg en de Vereeniging in Nijmegen. Ger Gerrits plaatste enige jaren geleden als coördinator catechese-activiteiten een oproep in ons parochieblad, toen Vera van Jaarsveld als lid stopte. Er werd gevraagd naar een vrijwilliger met kennis van zaken. Tot grote vreugde van de werkgroep meldde Fabienne, die in de Witsenburgselaan is opgegroeid, zich aan.

Maar Fabienne haast zich te zeggen dat de keuze van de films vooral een gezamenlijke keuze is. Ieder lid van de werkgroep heeft affiniteit met films. De films die gekozen worden zijn meestal recente films. Films die zich mochten verheugen in een grote publieke belangstelling en lovende recensies in de media ontvingen.

De werkgroep zoekt steeds naar een zekere samenhang tussen de films. Zo komt een thema voor de hele serie in gezamenlijk overleg tot stand. Vorig jaar was het thema: 'Vergeving en verzoening'. Voor het nieuwe seizoen is het thema 'Verbinding' gekozen. Verbinding is het aangaan van relaties en kan velerlei vormen aannemen: verbinding met de ander, verbinding met jezelf, verbinding met de wereld. Dit thema is ook ingegeven door het synodaal proces, waarin het zoeken naar verbinding zo'n belangrijke rol speelt.

Het thema wordt uitvoerig toegelicht in de nieuwe brochure catechese-activiteiten 2025-2026.

Er staan voor het nieuwe werkjaar van de parochie zes bezielde films gepland: vijf op een zondagmiddag, één op een donderdagavond. Welke dat zijn en wanneer ze worden vertoond kan men eveneens lezen in de brochure. De eerste film is de ontroerende film 'Sing Sing', te zien op zondag 12 oktober. (zie kader)

Tot nu toe bezoeken gemiddeld 15 toeschouwers de film binnen Effata, en 20 binnen de DORE. De werkgroep hoopt dat in het nieuwe seizoen meer bezoekers deze waardevolle activiteit gaan ontdekken. Ook mensen van buiten de parochie zijn van harte welkom. De werkgroep bezint zich nog op de vraag hoe de films onder de aandacht van studenten zijn te brengen.

Waarom naar deze films gaan?

Elke bijeenkomst begint met een korte toelichting op de film. Daarna wordt gezamenlijk naar de film gekeken en dan volgt een nagesprek over de film, van ongeveer een half uur.

Ik ben geroerd door de wijze waarop de leden dit nagesprek ervaren. Het is voor hen de grote meerwaarde van het gezamenlijk kijken naar de film. De filmbijeenkomsten brengen hierdoor voor hen bezinning, verdieping en verrijking. 'Want', zo zeggen de leden:

- 'Ik zie soms hele andere dingen in de film dan mijn buurman of buurvrouw.'
- 'Ik kan mijn geest scherpener aan de mening van de ander.'
- 'Ik vind het soms net geloofsgesprekken.'

- 'De film heeft een boodschap. Hij heeft voor mij daardoor de waarde van een overweging.'
- 'De films en hun gesprekken laten ook zien waar we als kerkgemeenschap voor staan.'
- 'Dit zijn zulke rijke gesprekken. Ik zou die iedereen gunnen.'

Betty Smits van Sonsbeek

Sing Sing

(USA 2023, Regie Greg Kwedar 105 minuten)

De NPO schrijft over deze film:

Sing Sing is een Amerikaanse dramafilm uit 2023 geregisseerd door Greg Kwedar. De film is gebaseerd op een artikel in het blad Esquire genaamd *The Sing Sing Follies* van John H. Richardson uit 2005 over een theaterrehabilitatie programma in de Sing Sing-gevangenis.

De film kreeg overwegend positieve kritieken van de filmcritici. De Los Angeles Times noemde het een

Cinematisch werk van unieke empathie en menselijkheid. Sing Sing is een waargebeurd verhaal over een theatergroep van gevangenen en de kracht van kunst, met een krachtig statement over gedetineerden. Onder leiding van een ijzersterke Colman Domingo (Euphoria) kan je niet anders dan ontroerd raken.

Colman Domingo speelt John 'Divine G' Whitfield. Hij zit vast in de New Yorkse Sing Sing gevangenis voor een misdaad die hij niet heeft gepleegd, maar vindt ondertussen voldoening in het schrijven en acteren in het Rehabilitation Through the Arts-programma (RTA) dat hij achter de tralies oprichtte. De theatergroep van gevangenen verzint elke keer een nieuw stuk om op te voeren, repeteert het, entertaint de hele gevangenispopulatie en komt nader tot zichzelf. Enkele acteurs uit het originele Sing Sing-programma spelen zichzelf.

Datum: zondag 12 oktober 2025

Tijd: 12.00 uur (12.00uur broodje/koffie en om 12.30 uur start film)

Locatie: DORE kerk, Professor Regoutstraat

Vrijwillige bijdrage (richtbedrag € 5,00)

Afscheid in werkgroep voor Ouderen en Zieken

Naarmate we ouder worden, komen we op een moment waarop we bij onszelf zeggen en ook voelen dat we wat minder actief (moeten) worden. Het is een half jaar geleden dat Willem Pelser in onze Werkgroep voor Ouderen en Zieken vertelde dat dat moment er voor hem aankwam, maar dat hij rond zou kijken naar een nieuw lid voor onze werkgroep.

Hij bracht zelfs twee nieuwe leden aan, trouwe bezoeksters en actief in onze Effata gemeenschap: Ans Ticheler en Marleen Verstappen, die we hartelijk welkom hebben geheten.

Willem was niet alleen penningmeester en secretaris, hij inspireerde ook de groep, en heeft vele keren op onze maandelijkse bijeenkomsten de meditatieve momenten geleid. Veel ouderen zijn door hem bezocht, en doordat hij van de Sint-Stephanus parochie kwam, kende hij ook de parochianen die in 2008, na de fusie, voor de Dominicus nieuw waren.

Voor dit alles willen we Willem heel hartelijk danken. In het Kerstnummer van Effata 2024 heeft Willem Pelser namens de Werkgroep voor Ouderen en Zieken u al verteld over ons doen en laten. In de hoop dat u dat Effata nummer bewaard heeft, mag ik u aanraden dit nog eens te herlezen. Ik zou het niet beter hebben kunnen verwoorden.

Op de laatste bladzijde van ons parochieblad staat altijd een klein berichtje onder het kopje: Ziek? Eenzaam? Behoeftte aan een gesprek? U vindt daar de telefoonnummers waarop u ons altijd kunt bereiken.

*Namens de Werkgroep voor Ouderen en Zieken,
Josje Kruijsen-Lankhorst*

Kindercommunie

In het afgelopen werkjaar vierde onze parochie het doopsel en de eerste heilige communie van de 11-jarige Silke Kooij. Het was haar eigen wens dat zij deze sacramenten zou ontvangen.

Dat doet ons teruggaan naar het jaar 1910, al ruim een eeuw terug. Voor die tijd was het heel normaal dat kinderen pas rond 12 jaar de communie ontvingen. Zij werden in staat geacht daaromtrent zelf beslissingen te nemen. Ze waren tot de jaren van verstand gekomen, zoals we tegenwoordig zeggen. Na een degelijke voorbereiding over de kerk, de sacramenten, Jezus en de eucharistie door een pastoor en/of kapelaan (vaak bijgestaan door

de leerkrachten van de school) werd eerst het sacrament van de biecht afgenomen, want je kunt natuurlijk niet Jezus ontvangen met een 'zwart zieltje'. Dan pas konden ze toetreden tot de eucharistie. En dat ging in grote groepen. Er waren parochies die zelfs twee of meer vieringen hielden waar groepen communicanten voor het eerst de heilige communie mochten ontvangen!

Hierboven werd het jaar 1910 genoemd. Waarom? We moeten kijken naar het pontificaat van paus Pius X (Giuseppe Melchior Sarto), die in 1903 de 93-jarige sociale paus Leo XIII opvolgde. Pius X wordt ook wel de paus der eucharistie genoemd: hij is een groot vereerder geweest van de eucharistie. Vandaar dat hij heel vaak seminaries bezocht om toekomstige priesters te inspireren om

Paus Pius X

Communieplaatje uit 1910

op een goede en devote manier voor te gaan in de H. Mis. Hij organiseerde ook eucharistische congressen en was een voorstander van dikwijls communiceren. Als pastoor en bisschop had hij er al herhaaldelijk op aangedrongen dat kinderen vroeg zouden communiceren. Met een decreet van 8 augustus 1910 nodigde hij dringend alle kinderen uit ter communie te gaan. Voortaan zou de eerste heilige communie op de leeftijd van 7 jaar plaatsvinden. Hij bekommerde zich niet om de kritiek van degenen die tegen de praktijk van de kindercommunie opkwamen: 'Laat de kinderen tot mij komen', antwoordde hij dan met de woorden van Jezus.

Op de zondag na Pasen in 1912 kwamen zo'n 400 Franse kinderen naar Rome om de paus voor deze weldaad te bedanken. Ieder kind kreeg persoonlijk een zilveren medaille van hem.*

In het midden van de vorige eeuw kwam op 12-jarige leeftijd de 'plechtige communie'. Het was een formele viering met de hernieuwing van de doopbeloften (denk ook aan de paasnacht!) en een grotere nadruk op de persoonlijke geloofsverbintenis. De plechtige communie was een belangrijke mijlpaal in het leven van een katholiek kind en werd gezien als een stap naar volwassenheid in het geloof. Later is het sacrament van het vormsel daarvoor in de plaats gekomen.

Doopsel, eucharistie en vormsel zijn de zogenaamde initiatiesacramenten. Het doopsel en het vormsel kunnen maar éénmaal ontvangen worden.

Willem Pelser

**Frankrijk heeft sinds 1905 een strikte scheiding tussen kerk en staat, bekend als laïcité, waarbij de staat geen godsdiensten erkent, subsidieert of bezoldigt. De staat is neutraal en religie is grotendeels een private aangelegenheid, wat leidt tot strenge regels voor religieuze uitingen in het openbare leven, zoals op scholen. Enkele uitzonderingen bestaan, met name in Elzas en Lotharingen waar het concordaat uit 1905 nog van kracht is, en in het leger en gevangenissen, waar aalmoezeniers door de staat worden betaald.*

Eerste communicanten van de Dominicus parochie

Drie nieuwe exposities in museum Krona, Uden

In het najaar van 2025, van 27 september t/m 11 januari 2026, toont Museum Krona drie exposities die elk op hun eigen manier in relatie staan tot kloosters of 'het kloosterleven'. Van beelden en gehavende boeken uit de late middeleeuwen tot fotoseries van zusters en hun religieuze gemeenschap in het heden.

Charlotte Caspers. 'Aan het einde van de regenboog'

Charlotte Caspers, bekend van de tv-series 'Het geheim van de meesters' en 'De kleuren van Caspers', focust zich in haar installatie op de beelden van de Meester van Koudewater. Diens laatgotische heiligenbeelden van eiken- en notenhout behoren tot het kunstbezit van de zusters Birgittinessen, en zijn onderdeel van de kerncollectie van het museum. Veel beelden uit dit ensemble zijn in de loop der eeuwen geloofd of overschilderd, maar een aantal heeft de originele polychromie (deels) behouden. Caspers heeft vier van de beelden geselecteerd, onderzocht en gebruikt voor haar schilderijen. Deze goudvlakken en monochromen op paneel worden in de entreezaal van het museum getoond, in directe verbinding met de heiligenbeelden. De installatie wil, in de woorden van de kunstenaar, 'een pleidooi zijn voor concentratie, vertraging en verdieping'. Deze waarden passen bij de beelden, de zusters en het museum. Voor degenen die mee gaan doen met het beschilderen van kerstbeelden in de adventstijd bijna een must om te bezoeken.

Graven in boeken. 'De gehavende schoonheid van de bibliotheek Soeterbeeck'

De tweede expositie is gewijd aan het uitzonderlijke boekenbezit van het voormalig vrouwenklooster Soeterbeeck in Deursen (bij Ravenstein), dat net als in Uden bewoond werd door gebedszusters. In 1997 verlieten de laatste zusters Augustinessen hun klooster, dat werd overgedragen aan de Radboud Universiteit. Tot de inboedel behoorde een historische bibliotheek: drie kasten vol laatmiddeleeuwse handschriften, oude drukken, devotieboeken en fragmenten. Het is de neerslag van een half millennium aan spiritualiteit, lief en leed van kloosterzusters. En dat alles door elkaar heen; deels kapot en beschadigd of opnieuw ingebonden en gekaft in stukken perkament van oude boeken.

Deze unieke bibliotheek werd onderzocht door Hans Kienhorst en Ad Poirters. Hun 'gegraaf' naar sporen in de oude boeken van Soeterbeeck vormt de aanleiding voor een expositie die kan worden beschouwd als een 'ode aan het kapotte boek'.

Leden van de gregoriaanse vrouwenschola Voces Caelestes zullen bij de opening op 27 september een aantal gezangen uit een van de handschriften laten klinken.

'Non Fictie'. Fotoseries van Bertien van Manen, Astrid Huis en Koos Breukel

Zusters staan ook centraal in de expositie 'Non Fictie', waarin fotoseries worden getoond van Bertien van Manen, Astrid Huis en Koos Breukel. Alle drie werken zij vanuit een persoonlijke band met de 'nonnen', en brengen de keuze, het geloof en de inspiratie van deze vrouwen liefdevol in beeld.

Astrid Huis doet verslag van haar zoektocht naar haar oudtante José, die koos voor de missie in plaats van het huwelijk. Koos Breukel volgt al enige jaren de Norbertinessen van Oosterhout, een hechte maar fragiele gemeenschap in het oudste klooster van Nederland. Bertien van Manen geeft een impressie van het leven van zusters in diverse kloosters in de jaren '80, dat zij heel dichtbij weet te brengen.

Joyce Nissen

Duurzaamheid september 2025

In Nijmegen is vorig jaar een werkgroep 'Duurzaamheid: Heel de Aarde' van start gegaan. Door deze werkgroep worden allerlei duurzame activiteiten in Nijmegen verzameld. Zelf ben ik niet actief in die groep, maar ik word wel op de hoogte gehouden. Daarom deel ik graag het overzicht van het najaar met u. Ik zal mijn best doen om nadere info op de prikborden in de Dominicuskerk en Dagkapel te delen.

Week 39		
23 sep	19.30	Schilderen met de Schepping in H. Antonius Abt, Dennenstraat
Za 27 sep	14 uur	Wandeling langs religieus erfgoed Nijmegen, vertrek A. Van Paduakerk, Groesbeekseweg
Week 40		
4 okt		Vesperviering Capella Camerana met liederen aansluitend op thema en evt zonnelielied, Stevenskerk 16.00 uur
5 okt		Koor Consonare met het programma 'Mag het ietsje minder?' Ca 75 minuten 15:30 uur in de Zuiderkapel van de Stevenskerk te Nijmegen.
Week 43		
25 okt		Klaasmarkt met een stekjes- en plantjeskraam bij de Ontmoetingskerk.
Week 44		
31 okt	15.30	Bisschop de Korte bij Dominicanen 024 in de Dominicuskerk, ingang Groenewoudseweg, over 'hoop'
31 okt/1 nov		NGK draagt jaarlijks bij aan de Natuurwerkdag
Week 45		
3 nov		(natuur)film over de klimaat- en biodiversiteitscrisis in Lux

Nog een wetenswaardigheid

Op 3 juli 2025 deed het Vaticaan een historische aankondiging: de introductie van een nieuwe mis 'Voor de zorg voor de schepping' (Missa pro custodia creationis) in het Romeins Missaal. Dit is de eerste keer dat de Kerk formeel een liturgisch gebed gericht op de schepping opneemt in haar openbare eredienst. Het is een duidelijk teken dat de zorg voor ons gemeenschappelijk huis niet alleen een milieukwestie is, maar een diepe morele en geloofsgerichte roeping. Paus Leo droeg op 9 juli in het Laudato si'-ecodorp Castel Gandolfo voor het eerst de 'Mis voor de Zorg voor de Schepping' op, volgens een nieuw formularium in het Romeins Missaal.

Kloostertuinen.

Helemaal blij werd ik van een onverwacht cadeautje in de vorm van een boekje dat voor liefhebbers van kloostertuinen en duurzaamheid een must is: *Kloostertuinen in Nederland en Vlaanderen*. Het is een handzame gids met een overzicht van kloostertuinen, gegroepeerd rond de verschillende ordes. Ieder hoofdstuk wordt ingeleid door een korte tekst over de orde/congregatie, en bij elke tuin is iets te lezen over de geschiedenis van het betreffende klooster en de betekenis van de tuin.

Kloostertuinen zijn 'humus voor de ziel'. Ze inspireren tot harmonieuze balans tussen lichaam en geest. Veel tuinen zijn samen met de kloosters verdwenen, of er zijn slechts kleine gedeeltes van overgebleven als parken in woonwijken. De gids opent de weg naar het klooster en laat je kennismaken met de bijzondere tuinen van kloosters, die inspireren tot een zorgvuldige omgang met de aarde. Per tuin worden vormgeving, beplanting of beelden verdiept en met foto's geïllustreerd, om stil te staan bij hun betekenis en thema's in deze tijd. In de mooie nazomerdagen kunt u met deze gids onder de arm nog interessante uitstapjes maken.

Joyce Nissen

Kort Allerlei

Pastorietuin

Elders in dit nummer leest u over mooie tuinen. Wist u dat ook wij een mooie tuin hebben, die door een aantal vrijwilligers wordt onderhouden? Begin september stonden

de tomaten in volle bloei, en zoemden heel wat insecten rond het insectenhotel. De tuin ligt naast de dagkapel aan de Groenewoudseweg en is een oase van rust aan deze drukke straat.

Aan de keukentafel

De vakantie is voorbij, en wie wil is elke donderdag van 10.00 uur – 12.00 uur welkom voor een kopje koffie of een gezellig praatje in 'Aan de keukentafel' bij de dagkapel, ingang Groenewoudseweg. Een mooie gelegenheid om ook een kijkje in de pastorietuin te nemen.

Opbrengst Miva collecte

Op zondag 24 augustus was de landelijke Miva collecte. Er werd geld gevraagd voor zonnepanelen voor een ziekenhuis in Oeganda. Hierdoor weet het ziekenhuis zich verzekerd van een constante stroomvoorziening. Medische behandelingen worden nu nog bemoeilijkt of in gevaar gebracht door frequente uitval van stroom. De MIVA collectemanden van 17 augustus waren goed gevuld, de opbrengst is € 285,20. Dank voor uw gulle bijdrage.

Bijeenkomst Bonhoeffer

Het Vincent de Paul Center organiseert op dinsdag 30 september een bijeenkomst over de documentaire 'Bonhoeffer'. De documentaire over de Duitse theoloog die zich verzette tegen het nazi-regime wordt vertoond, en er is een nagesprek. Aanvang: 15.30 uur. Zie voor verdere informatie de website van het Centrum:

<https://vincentdepaulcenter.nl>

Kardinaal Jozef de Kesel

Het Vincent de Paul Center organiseert een bijeenkomst met de Vlaamse kardinaal Jozef de Kesel. Het thema is 'Geloof en godsdienst in een seculiere samenleving', waarover de kardinaal recent een boek heeft geschreven. De bijeenkomst vindt plaats op woensdagmiddag 8 oktober. Zij is de eerste van een leergang 'Rondom Levensbeschouwing', voor mensen die zich willen inzetten voor het levensbeschouwelijk gesprek (7 bijeenkomsten). Voor verdere informatie over deze bijeenkomsten zie de site van het Vincent de Paul Center:

<https://vincentdepaulcenter.nl>

Onze Drukker

Een speciaal woord van dank aan onze drukker, **Janssen Repro**. Mede dankzij het fraaie drukwerk heeft ons parochieblad een bijzondere uitstraling. Zelfs van het laatste zomernummer wist hij iets moois te maken door extra dik papier te gebruiken.

En recent heeft hij laten weten dat onze bezorgers van het blad de 600 nummers niet meer bij hem hoeven op te halen. Hij komt het pak zelf afleveren. Janssen Repro is ons gunstig gezind.

Effatussentijds

Een briljanten huwelijk

Op 29 september zijn onze parochianen Piet en Trijntje Luycks 65 jaar getrouwd. Hun huwelijk werd gezegend met zes kinderen, twaalf kleinkinderen en twee achterkleinkinderen. Wij feliciteren Piet en Trijntje, namens de gehele Effatagemeenschap, van harte met deze mijlpaal en wensen hen Gods zegen toe voor de komende jaren.

Een onmisbare dirigent

De Schola ging met welverdiende vakantie. Maar is het u opgevallen dat we tijdens de zomerperiode toch vrijwel elke zondag een muzikale viering hebben gehad? Françoise Klaassen dirigeerde met veel enthousiasme telkens weer de samenzang, en begeleidde vaak tegelijkertijd op de piano.

Wat velen niet weten en zien, is dat het niet bij een uurtje dirigeren blijft. Françoise is ook betrokken bij de voorbereiding van de viering, en daar gaat veel tijd in zitten. Ze denkt met de voorgangers mee over het thema van de viering, de opzet en uiteraard over de keuze van de liederen. Als het nodig is zorgt ze voor de bladmuziek voor de begeleider. Een welgemeend woord van dank aan Françoise voor haar inzet in het algemeen en voor de zomervakantie in het bijzonder!

Bijzondere icoon van Willem Pelser

Aan het einde van de viering op Effata zondag maakte voorganger Pieter-Theo de parochianen attent op een bijzondere icoon, die Willem Pelser geschreven heeft bij gelegenheid van het nieuwe seizoen icoon schilderen. Op onderstaande afbeelding ziet u de icoon van Willem. Hij schreef er zelf de toelichting bij.

De favoriete icoon van paus Franciscus

In de basiliek Santa Maria Maggiore hangt een beroemde icoon: Saluspopuli romani (Heil van het Romeinse volk), genoemd. De icoon is een vereerd beschermingssymbool voor de stad en werd in tijden van pest, oorlog of rampen in processie rondgedragen. Het was de favoriete icoon van onze vorige paus Franciscus. Iedere keer als hij op reis ging, verzonk hij ervoor in gebed om te vragen voor een goede reis. Als hij was teruggekeerd bad hij weer voor de icoon om Maria te bedanken voor de veilige terugkeer.

UITNODIGING: 'Hoop op een rechtvaardige samenleving'

Dominicaanse Ontmoeting met bisschop Gerard de Korte

De komende Dominicaanse Ontmoeting staat in teken van een hoogst actueel thema: rechtvaardigheid in eigen land en in de wereld. Mgr. dr. Gerard de Korte, bisschop van 's-Hertogenbosch, spreekt tijdens deze bijeenkomst over 'Hoop op een rechtvaardige samenleving'.

De bisschop zal ingaan op ontwikkelingen in eigen land en in de wereld die mensen moedeloos en hopeloos maken. Denk aan oorlogen, de wereldwijde stroom van vluchtelingen, de klimaatcrisis, en de opkomst van bewegingen en leiders die de democratie uithollen. Het zijn thema's die ook in de Nederlandse politiek een rol spelen. De Korte wil een hoopvol perspectief aanreiken. Een belangrijke inspiratie vindt hij in de katholieke sociale leer. Deze leer gaat uit van de menselijke waardigheid van állen, stelt het algemeen belang boven eigenbelang of partijbelang en koestert een sociaal mensbeeld. Na zijn lezing gaat de bisschop graag met de aanwezigen in gesprek. Daarna bidt men samen het avondgebed en is er een gezamenlijke maaltijd.

De Dominicaanse Ontmoeting met bisschop Gerard de Korte vindt plaats op vrijdag 31 oktober a.s., van half 4 tot half 7 in de Dag kapel van de Dominicuskerk (ingang Prof. Molkenboerstraat).

De organisatie van deze bijeenkomst is in handen van 'Dominicanen024', een samenwerkingsverband van Nijmeegse dominicanen, dominicanessen en lekendominicanen. Dominicanen024 stelt dit jaar de dominicaanse ontmoetingen in het teken van 'verhalen van hoop'. Daarmee sluit men aan bij de oproep van wijlen paus Franciscus om in het jubeljaar 2025 'pelgrims van hoop' te worden.

Iedereen is op 31 oktober van harte welkom! U kunt zich tot 20 oktober aanmelden door een e-mail te sturen naar dominicanen024@gmail.com. De entree bedraagt € 15,-, maar dit bedrag mag voor niemand een belemmering zijn om deel te nemen. Studenten betalen € 7,50. Na ontvangst van uw aanmelding ontvangt u informatie over de betaalwijze.

In Memoriam Pieter Gielen

6 oktober 1931– 6 mei 2025

Recent overleed Pieter Gielen. De familie heeft in kleine kring afscheid van hem genomen. Pieter Gielen heeft voor onze parochie veel betekend. René Klaassen staat hierbij stil.

Wie uit onze parochie 'meneer Gielen' als onderwijzer nog kent, en kan zeggen dat hij/zij in de jeugd bij hem in de vierde klas gezeten heeft op de Stella Matituna school aan de Prof. Huijberstraat moet achter in de zestig zijn, of ouder. Zelf zat ik, achteraf helaas, niet bij hem in de klas, maar mijn broertje Marcel wél.

In de jaren erna is het gezin Gielen steeds meer betrokken geraakt bij onze parochie. Pieter en Nel, maar ook hun kinderen Gerard, Chris en Jef hebben op hun eigen manier en eigen tijd een actieve bijdrage aan onze parochie geleverd. Maar de bijdrage van Pieter (...en Nel) is de grootste geweest.

Omdat we hem de laatste jaren niet meer zagen - hij woonde in Beuningen - is hij voor een aantal van ons geen bekende meer. Aan de andere kant heeft hij een flink aantal jaren vanaf 1988 tot in elk geval ver na 1993, veelal samen met Henk Cillessen, de toen nog Dominicus - parochie mee bestuurd. De parochie kende onder de Pastoors Bert Robben en Nol Hogema toen twee coördinatoren, Pieter en Henk, die samen al het werk verzetten dat nu door ik weet niet hoeveel kerngroepen en werkgroepen gedaan wordt. Pieter heeft gelukkig ook veel overgedragen aan zijn opvolger Peter Brink. Waarschijnlijk voor nog veel meer vrijwilligerswerk dan alleen voor ons, is Pieter pauselijk onderscheiden (met de Orde van Silvester).

Wie in ons kerkgebouw goed de weg weet en rondkijkt, ziet dat we nog een paar fraaie 'erfstukken' van Pieter hebben. De belangrijkste daarvan is de prachtige door Pieter opnieuw beschilderde kerstgroep, die nog altijd jaarlijks op het priesterkoor van de kerk wordt opgebouwd. De beelden zijn ouder, maar de restauratie en de nieuwe beschildering dateren uit de jaren '90. Ook de ramen achter in de kerk, aan de Westkant, zijn door Pieter van een glas-in-lood-effect voorzien. Op de zaterdagavondvieringen in de zomertijd scheen de zon hinderlijk in het gezicht van de priester. Dat heeft Pieter met gevaar voor eigen leven, wellicht met hulp van anderen, verbeterd.

Het minder zichtbare deel geef ik graag een wat meer persoonlijk tintje. Toen ik aan het begin stond van mijn onderwijscarrière, bood Pieter mij in de zomer van 1979 een baan aan bij zijn eigen school, waar hij inmiddels directeur geworden was: de Aldenhove. Daar heb ik 8 jaar lang veel van hem geleerd, en ook veel plezier met hem beleefd. Er kon en mocht veel van hem en hij stimuleerde zijn leerkrachten om in alles wat zich voordeed hun beste beentje voort te zetten en zich te ontwikkelen. We hebben allebei te lijden gehad onder de bezuinigingen van Minister Deetman eind jaren '80. Pieter werd wegbezuinigd door een fusie en ik verloor mijn vaste aanstelling. Dat leek toen een ramp, maar werd uiteindelijk een zegen, omdat het mij de mogelijkheid bood theologie te gaan studeren. We verloren elkaar in de onderwijswereld uit het oog, maar niet in de parochie. We hebben met veel plezier samengewerkt. Ik mag, achterom schouwend, wel zeggen dat ik zonder de leerschool van toen niet op de plek geweest zou zijn waar ik nu ben. In die zin ben niet alleen ik, maar is heel de parochie, van Dominicus tot Effata, hem dank verschuldigd.

Moge hij na een lang en mooi en zeer productief leven rusten in vrede.

René Klaassen

Kroniek

Overleden

Fons Fiselier

Op woensdag 6 augustus overleed in alle vroegte Dhr. Alphonsus Antonius Maria (Fons) Fiselier. Hij is 87 jaar oud geworden. Fons is geboren op 21 november 1937 in Heeten, een dorp onder de rook van Raalte in Overijssel. Fons was getrouwd met Thecla en ze woonden het

laatste stukje van hun leven in een appartement in verzorgingshuis Aqua Viva aan de Heyendaalseweg 296. Daar is hij overleden, na een korte periode waarin zijn gezondheid snel achteruit ging. Maar voor velen is het adres aan de Postweg, dichtbij de kerk, hun woonadres geweest.

Zo'n 60 jaar geleden kwam de familie Fiselier wonen aan de Postweg. Daar werden de drie kinderen Joris, Saskia en Basten geboren. Ze waren

vanaf die tijd al betrokken bij de parochie in de werkgroep, die wekelijks de gezinsvieringen op zondagmorgen hield. Die betrokkenheid bij de parochie heeft in de loop van 60 jaar heel veel verschillende vormen aangenomen. Daarover leest u meer elders in dit blad.

De dankdienst voor zijn leven heeft plaatsgevonden in de Fons zo vertrouwde Dominicuskerk op woensdag 13 augustus. Op verzoek van Thecla zijn onze eigen pastores, René en Hans, in die viering voorgegaan. De versterkte Schola heeft de viering muzikaal tot een juweeltje gemaakt. Fons en Thecla hebben jarenlang zelf in de Schola meegezongen.

Aansluitend op de dankdienst hebben we Fons vlak bij zijn schoonouders begraven op begraafplaats Rustoord, boven aan de Postweg. Eén van zijn broers had grond meegebracht uit de tuin van het ouderlijk huis, en die grond is in zijn graf gestrooid.

Moge Fons rusten in vrede

Catechese activiteiten

Za 20 sept. 08.30 en 09.00	Vertrekceremonie bij start 'Wegen met Zegen'	Pelgrimskapel AVP kerk Groesbeekseweg 96 (ingang naast hoofdingang)
Wo 24 sept. 19.00-21.00	Leesgroep over 'Dromen van een Nieuwe morgen' (Tomáš Halík)	Huiskamer Effata parochiecentrum
Do 25 sept. 14.00-16.30	Iconen schilderen	Dagkapel ('rond de keukentafel') Effata/Dominicuskerk
Za 27 sept. 09.30-11.00	Lezing Eduard Kimman	Dagkapel Effata/Dominicuskerk
Vr 3 okt. 10.00- 12.00	Sacred dance	Parochiehuis AVP (Van Slichtenhorststraat 81 Nijm.) of kerk AVP
Do 9 okt. 14.00- 16.30	Iconen schilderen	Dagkapel ('rond de keukentafel') Effata/Dominicuskerk
Za 11 okt. 09.30- 11.00	Lezing Eduard Kimman	Dagkapel Effata/Dominicuskerk
Zo 12 okt. 12.00 koffie + broodje, 12.30 film	Bezielde film 'Sing sing'	DORE kerk Professor Regoutstraat
Di 14 okt. 10.30-12.00u	Geloofsgesprek (groep Peter Nissen)	Huiskamer Effata parochiecentrum
Vr 17 okt. 10.00- 12.00	Sacred dance	Parochiehuis AVP (Van Slichtenhorststraat 81 Nijm.) of kerk AVP
Za 18 okt. 08.30 en 09.00	Vertrekceremonie bij start 'Wegen met Zegen'	Pelgrimskapel AVP kerk Groesbeekseweg 96 (ingang naast hoofdingang)
Wo 22 okt. 19.00u - 21.00u	Leesgroep over het boek 'Dromen van een Nieuwe morgen' (Tomáš Halík)	Huiskamer Effata parochiecentrum

Effata Dominicuskerk

Prof. Molkenboerstraat 7
6524 RN Nijmegen
☎ 024-3 65 60 69
IBAN NL 29 ABNA 0436 6614 46
t.n.v. Effataparochie
✉ www.effataparochie.nl

Onderdeel van de Parochie Heilige Stefanus (PHS)
Berg en Dalseweg 40
6521 JJ Nijmegen
info@stefanus.nl
✉ www.stefanusparochie.nl

Het pastorale team van Effata-Dominicus bestaat uit:

Hans Hamers O.P. pastor

Werkdagen: ma, di, wo, do. (20 upw)

Aandachtsgebieden:

pastoraatsgroep en parochieberaad PHS, liturgie,
missionaire parochie, gemeenschapsofbouw,
individueel pastoraat,
Tel 06-19573987
hhamers@stefanus.nl

René Klaassen

Werkdagen: ma, di, andere dagen op afspraak

Aandachtsgebieden:

pastoraatsgroep PHS, liturgie, catechese,
missionaire parochie, individueel pastoraat,
bloemsiergroep, koffieschenkgroep
Tel: 06-10510849
klaassenfr@gmail.com

Redactie Effatablad

Marcel Becker (eindredactie)
Hans Hamers
Elly Heuvel-Versteegen (opmaak)
Anton van der Meer
Betty Smits-van Sonsbeek

Verspreiding parochieblad

Elly Voss ☎ 024-8480938
✉ eimvoss@hotmail.com

Kopij volgend nummer

Inleveren 13 oktober 2025

Volgende aflevering

25 oktober 2025

Oplage circa 600 exemplaren

Parochieadministratie

Prof. Molkenboerstraat 7
6524 RN Nijmegen
☎ 024-3656069
✉ post@effataparochie.nl

Secretariaat Open

dinsdag en woensdag
van 10.00 tot 12.30 uur

Voor spoedgevallen buiten deze uren

Rudie Luiken
06-21547952

Voor uitvaarten afspreken

06-48748727

Ziek? Eenzaam?

Behoeft een gesprek?

Meld het bij het pastoraat of bij:
Josje Kruijsen 024-6842267
Kruijsen-I@kpnplanet.nl
Thea Melis 024-3541164.
theamelis75@gmail.com

Aan de keukentafel

Iedere donderdagochtend kunt
u voor een kopje koffie of thee
tussen 10.00 – 12.00 uur
terecht in:
"Aan de keukentafel", een
ruimte in de Dominicuskerk
(ingang Groenewoudseweg).

Webmaster

Paul de Kerf
E-mailadres
✉ redactie@effataparochie.nl

Oproep

Wilt u informatie over verhuizing, geboorte, huwelijk en overlijden
doorgeven aan het secretariaat van het parochiecentrum. Als ook
verandering of wijziging van adres, telefoonnummer en e-mailadres:
post@effataparochie.nl

Rooster van Vieringen

2025	THEMA EN VIERING	VOORGANGERS	MUZIEK
zondag 21 september	25e zondag van het jaar Geen viering in de Dominicuskerk	Viering in de Maria geboortekerk Bisschop Gerard de Korte	Installatie nieuwe pastoor en presentatie nieuw pastoraal team
zondag 28 september 10.30 uur	26e zondag van het jaar Agapèviering <i>Amos 6,1a,4-7</i> <i>Lucas 16,19-31</i>	Hans Hamers O.P. Marleen Verstappen	Joseph Steenbrink Samenzang o.l.v. Annemiek van Nostrum
zondag 5 oktober 10.30 uur	27e zondag van het jaar Eucharistieviering <i>Habakuk 1,2-3;2, 2-4</i> <i>Lucas 17,5-10</i>	Eduard Kimman S.J. Koos Wilke	Thea Stadlander Schola olv Luc-Jan Laarhoven
zondag 12 oktober 10.30 uur	28e zondag van het jaar Agapèviering <i>2 Koningen 5,14-17</i> <i>Lucas 17,11-19</i>	René Klaassen Simone van de Helm	Joseph Steenbrink Samenzang o.l.v. Françoise Klaassen
zondag 19 oktober 10.30 uur	29e zondag van het jaar Agapèviering <i>Exodus 17, 8-13</i> <i>Lucas 18,1-8</i>	Zr. Nadia Kroon O.P. Dineke Wilke	Muziek en Schola o.l.v. Françoise Klaassen
zondag 26 oktober 10.30 uur	30e zondag van het jaar Agapèviering <i>Sirus 35,12-14,16-18</i> <i>Lucas 18, 9-14</i>	Wim Rigters Agaath Ulrich	Joseph Steenbrink Samenzang o.l.v. Annemiek van Nostrum
zondag 2 november 10.30 uur	Allerzielen Agapèviering <i>Jesaja 25,6a,7-9</i> <i>Lucas 23,44-46,50,52-53;24,1-6a</i>	Hans Hamers O.P. René Klaassen	Thea Stadlander Schola olv Luc-Jan Laarhoven

Deze uitgave is financieel mede mogelijk gemaakt door:

De Vinotheek www.vinotheek.nl
Gommers Nijmegen BV www.gommers.nl
Janssen Repro www.janssenrepro.nl
Reintjes Kaarsen www.reintjes.nl
De KerfAdvocatuur www.dekerfadvocatuur.nl

Bloemisterij Het Molentje www.bloemisterijhetmolentje.nl
Klopper & Kramer Uitvaartcentrum Oud-Mariënboom www.KK.nl
Hoveniersbedrijf Han Janssen v.o.f. www.hanjanssen.nl
Plus Walraven www.plus.nl